

Sygn. akt I ACa 61/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Bogdan Świerczakowski

Sędzia SA – Beata Kozłowska

Sędzia SO del. – Beata Byszevska /spr./

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Foltak

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2013 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa F. T.

przeciwko M. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 11 lipca 2012 r. sygn. akt XXIV C 1210/10

1. oddala apelację,

2. zasądza od M. M. na rzecz F. T. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 61/13

UZASADNIENIE

Dnia 15 grudnia 2010 roku powód F. T. złożył w Sądzie Okręgowym w Warszawie pozew, w którym wniósł o zobowiązanie M. M. do złożenia oświadczenia woli następującej treści: „W wykonaniu zapisu zawartego w testamencie J. J. z dnia 29.11.1998 r., otwartego i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie w dniu 21 listopada 2007 r., M. M., jako następcą prawny spadkobierczyni J. J., K. W.-H., przenosi na rzecz F. T. udział 1/6 (słownie: jednej szóstej) części prawa własności nieruchomości położonej w miejscowości C., gmina L., stanowiącej działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Lesku, Zamiejscowy Wydział VII Ksiąg Wieczystych w U., prowadzi księgę wieczystą nr (...)”. Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego kwoty 71.753,02 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 listopada 2007 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

Pozwany M. M. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Pismem złożonym dnia 20 lipca 2011 r. F. T. rozszerzył powództwo w zakresie żądania zasądzenia kwoty pieniężnej w ten sposób, że domagał się zasądzenia kwoty 71.753,02 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 1 lutego 2010 roku

do dnia zapłaty oraz kwoty 74.670,23 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia zapłaty. Jednocześnie sprecyzował powództwo w zakresie treści żądanego od pozwanego oświadczenia woli.

W odpowiedzi na rozszerzenie powództwa, pozwany wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 11 lipca 2012 roku Sąd Okręgowy w Warszawie zobowiązał M. M. do złożenia oświadczenia woli o następującej treści: „W wykonaniu zapisu zawartego w testamencie J. J. z dnia 29.11.1998 r., otwartego i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie w dniu 21 listopada 2007 r. w sprawie sygn. akt XVI Ns 1020/07, M. M., jako następca prawny spadkobierczyni J. J., K. W.-H., od której na podstawie umowy sprzedaży zawartej w dniu 11 grudnia 2009 r. przed notariuszem M. D. nr rep A (...) nabył cały jej udział w spadku po J. J., przenosi na rzecz F. T. udział 1/6 (słownie: jednej szóstej) w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości C., gmina L., stanowiącej działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Lesku, Zamiejscowy Wydział VII Ksiąg Wieczystych w U., prowadzi księgę wieczystą nr (...)”. Zasadził od M. M. na rzecz F. T. kwotę 146.423, 25 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 71.753, 02 zł od dnia 01 lutego 2010 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 74.670, 23 zł od dnia 01 stycznia 2011 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 14.138 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a nadto obciążył pozwanego kwotą 3.734 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem nieuiszczonej części opłaty.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po dokonaniu przez Sąd Okręgowy następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

Właścicielami nieruchomości położonej w miejscowości C., gmina L., stanowiącej działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Lesku Zamiejscowy Wydział VII Ksiąg Wieczystych w U. prowadzi księgę wieczystą nr (...), byli J. J. oraz jego żona K. J., na zasadzie małżeńskiej wspólności ustawowej.

W dniu 29 listopada 1998 roku J. J. sporządził własnoręczny testament, w którym dokonał zapisu na rzecz F. T.. Przedmiotem zapisu stały się: udział spadkodawcy w prawie własności przedmiotowej nieruchomości położonej w miejscowości C., a także środki pieniężne wpływające w okresie 25 lat do Stowarzyszenia (...) z tytułu wynagrodzenia autorskiego za wykorzystywanie utworów. Jednocześnie, w punkcie 3 testamentu, wskazał, że przedmiotowe środki z tytułu tantiem mają być przeznaczone na kształcenie wnuka aż do ukończenia przez powoda studiów wyższych.

Spadek po zmarłym w dniu 15 kwietnia 2007 roku J. J. nabyły, na mocy ustawy, K. J. (żona) oraz A. T. (córka) oraz K. G. H. (córka), każda z nich po 1/3 części.

Na podstawie umowy sprzedaży z dnia 11 grudnia 2009 roku, K. W. - H., reprezentowana przez pełnomocnika M. M., zbyła cały przysługujący jej udział w spadku po J. J. na rzecz pozwanego M. M..

Pismem z dnia 11 grudnia 2009 roku powód wezwał K. J., A. T. oraz M. M. do dobrowolnego wykonania zapisów. K. J. oraz A. T. przeniosły na rzecz powoda nabyte w spadku po J. J. udziały we współwłasności opisanej wyżej nieruchomości położonej w miejscowości C., zaś K. J. ponadto, wykonując życzenie J. J., przeniosła na rzecz powoda także należący do niej udział we współwłasności przedmiotowej nieruchomości. Pozwany M. M., który przedmiotowe pismo odebrał w dniu 17 grudnia 2009 roku, odmówił natomiast wykonania wezwania powoda. Następnie pozwany wypłacił kwotę 71.753,02 złotych z konta autorskiego w Stowarzyszeniu (...), tj. kwotę, stanowiącą 1/3 środków zgromadzonych na koncie autorskim spadkodawcy do dnia 31 grudnia 2009 roku.

Na skutek spadkobrania, umowy pozwanego z K. W. - H. oraz opisanych wyżej umów zawartych między powodem a K. J. i A. T., nieruchomość położona w miejscowości C., gmina L., stanowiącej działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Lesku Zamiejscowy Wydział VII Ksiąg Wieczystych w U. prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowi obecnie przedmiot współwłasności F. T. (udział 5/6) i M. M. (udział 1/6). Figurujący w przedmiotowej księdze wieczystej wpis, zgodnie z którym udział 1/6 we współwłasności przedmiotowej nieruchomości przysługuje K. J. jest natomiast wynikiem błędu i nie znajduje oparcia w rzeczywistym stanie prawnym.

Wpływy pozwanego M. M. z tytułu spadku po J. J. na konto autorskie w Stowarzyszeniu (...) za rok 2010 wyniosły 74.670,23 złotych netto.

Sąd Okręgowy ustalił nadto, że F. T. ukończył studia inżynierskie na Wydziale Architektury Politechniki (...) i aktualnie kontynuuje edukację na studiach magisterskich na Wydziale Architektury (...). Wcześniej, przez rok studiował na płatnych studiach w Wyższej Szkole (...). Pierwszy rok studiów na Politechnice (...) także był płatny. F. T. ponosi znaczne koszty związane min. z zakupem podręczników, przyborów kreślarskich, programów komputerowych, z wyżywieniem podczas zajęć. Powód nie pracuje zarobkowo i pozostaje na utrzymaniu matki.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, ich odpisów i kserokopii, a także w oparciu o wyjaśnienia powoda.

Sąd Okręgowy wskazał, że stan faktyczny sprawy, w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, był w zasadzie niesporny i został ustalony w oparciu o powołane wyżej dowody, które okazały się w całości wiarygodne i nie były podważane przez żadną ze stron procesu. Strona pozwana złożyła oświadczenie, iż nie kwestionuje zgodności z oryginałami złożonych przez stronę powodową kopii testamentu, pisma (...) oraz umowy z dnia 11 grudnia 2009 r. (k. 10, 14 i 16-20).

Wyjaśnienia powoda sąd ocenił jako wiarygodne i zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, przedstawione przez niego okoliczności znalazły potwierdzenie w materiale dowodowym w postaci zgromadzonych w sprawie dokumentów i nie były kwestionowane przez stronę przeciwną.

Za nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd I instancji uznał wyjaśnienia pozwanego M. M., który ograniczył się jedynie do przedstawienia swego stanowiska w sprawie i zakwestionował ważność testamentu J. J., nie odnosząc się do faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy wskazał, że w myśl art. 968 § 1 k.c. spadkodawca może przez rozrządzenie testamentowe zobowiązać spadkobiercę ustawowego lub testamentowego do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby (zapis). Powód w niniejszej sprawie domagał się od pozwanego wykonania zapisu J. J., dokonanego w testamencie spadkodawcy sporządzonym własnoręcznie w dniu 29 listopada 1998 roku.

Rozważając szczegółowo zarzuty pozwanego odnośnie legitymacji biernej w procesie oraz konieczności uprzedniego uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, Sąd Okręgowy wskazał, że są one bezzasadne.

Sąd I instancji nie podzielił stanowiska pozwanego, jakoby na przeszkodzie uwzględnieniu powództwa stał fakt, że w sprawie nie zostało jeszcze przeprowadzone postępowanie w przedmiocie działu spadku po J. J.. Stoi to w zasadniczej sprzeczności z treścią art. 970 k.c., zgodnie z którym, w braku odmiennej woli spadkodawcy zapisobierca może żądać wykonania zapisu niezwłocznie po ogłoszeniu testamentu.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie może być wątpliwości, że spadkodawca może w testamencie obciążyć zapisem tak spadkobiercę testamentowego, jak i ustawowego, co *expressis verbis* wynika z treści art. 968 § 1 k.c.

Testament z dnia 29 listopada 1998 roku stanowił ważną czynność prawną, czemu nie zaprzeczyły sądy dwóch instancji rozpoznające wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po J. J.. Zgodnie z wymogami przewidzianymi w art. 949 § 1 k.c., został on bowiem w całości napisany pismem ręcznym przez spadkodawcę, podpisany oraz opatrzony datą. Zawiera zrozumiałe rozrządzenia względem majątku testatora, na wypadek jego śmierci. Jednocześnie nie wystąpiły żadne z okoliczności przewidzianych w art. 945 § 1 k.c., które rzutowałyby na jego ważność.

Nie budziło wątpliwości Sądu Okręgowego, że w treści sporządzonego testamentu, spadkodawca wyraził wolę dokonania zapisów na rzecz F. T. w postaci swojego udziału w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości C. (co było między stronami bezsporne), jak i środków pieniężnych wpływających do Stowarzyszenia (...) z tytułu wynagrodzenia autorskiego należnego spadkodawcy. Jednocześnie, w punkcie 3 testamentu, J. J. wskazał, że

przedmiotowe środki z tytułu tantiem, objęte zapisem na rzecz wnuka F. T., mają być przeznaczone na jego kształcenie, aż do ukończenia przez niego studiów wyższych, przez okres 25 lat od daty sporządzenia testamentu. Sąd Zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 975 k.c. zapis może być uczyniony pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu.

Sąd Okręgowy podniósł, że wedle art. 948 § 1 k.c., testament należy tak tłumaczyć, aby zapewnić możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawcy, a w związku z tym brak było podstaw, aby „miarkować” należne powodowi świadczenia z tego tytułu w zależności od jego usprawiedliwionych potrzeb życiowych związanych z edukacją. Wystąpiłby w ocenie Sądu Okręgowego problem z kryteriami, jakie należałoby stosować dla ustalenia czy wydatki powoda są jeszcze usprawiedliwione jego potrzebami, czy już nie. Każda próba ustalenia takiego poziomu miałyby charakter arbitralny. Zważywszy na powyższe oraz z uwagi na fakt, że testator był osobą zamożną, Sąd Okręgowy przyjął, że jego celem było zapewnienie powodowi utrzymania na stosunkowo wysokim poziomie, ograniczonym jedynie wysokością środków wpływających tytułem tantiem, tym bardziej, że skoro testator określił limit czasowy należnych powodowi środków z tytułu wynagrodzenia z autorskich praw majątkowych (do zakończenia studiów), to nic nie stało na przeszkodzie, aby określił on w testamencie także i górną granicę wysokości świadczeń uzyskiwanych z tego tytułu - gdyby istotnie było to jego zamiarem. Skoro zaś tego nie uczynił, to, zdaniem Sądu Okręgowego, należało przyjąć, że wolą spadkodawcy było, aby wszelkie dochody z tantiem wpływające na jego konto autorskie prowadzone przez (...) przekazywane były na rzecz jego wnuka F. T., do czasu ukończenia przez niego nauki.

Sąd Okręgowy wskazał, że skutek ustanowienia zapisu powstaje - z chwilą otwarcia spadku - między zapisobiercą a obciążonym zapisem stosunek zobowiązaniowy, na podstawie którego zapisobierca może żądać od obciążonego spełnienia świadczenia stanowiącego przedmiot zapisu. Sąd I instancji podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 18 lutego 1999 r., (ICKN 1002/97), zgodnie z którym jeżeli przedmiotem zapisu jest udział w prawie własności nieruchomości, to do wykonania obowiązku wynikającego z zapisu konieczne jest jeszcze przeniesienie tego prawa na zapisobiercę w formie prawem przepisanej, tzn. przez zawarcie umowy rzeczowej. Wynika to z art. 156 k.c., w myśl którego jeżeli zawarcie umowy przenoszącej własność następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego między innymi z zapisu, to ważność umowy przenoszącej własność zależy od istnienia tego zobowiązania. Odmowa spadkobiercy wykonania zapisu tak określonego uzasadnia powództwo zapisobiercy z art. 64 k.c. o wydanie orzeczenia zastępującego brakujące oświadczenie woli spadkobiercy, odmawiające zawarcia w wykonaniu zapisu właściwej umowy (przewidzianej w art. 155 k.c). Zapis stanowi podstawę tego powództwa. Pozwany jako nabywca spadku wstąpił w prawa i obowiązki spadkobiercy, a więc obciążają go długi spadkowe, także powstałe po otwarciu spadku, w takim zakresie, w jakim obciążały one spadkobiercę.

Sąd Okręgowy podniósł, że na skutek umowy zawartej z jednym ze spadkobierców J. J. pozwany nabył udział w wysokości 1/6 w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości C., szczegółowo opisanej w części dotyczącej stanu faktycznego, a nadto że na jego konto autorskie w(...) wpłynęła za okres do końca 2009 roku kwota 71.753,02 złotych (którą wypłacił już na konto bankowe), zaś za rok 2010 kwota 74.670,23 złotych, przy czym kwota należna tytułem spadku po J. J. za okres do końca 2010 roku została przez (...) przekazana na konto autorskie pozwanego w styczniu 2010 roku.

Z tych przyczyn, uznając roszczenia powoda z tytułu zapisu testamentowego za w pełni uzasadnione, Sąd Okręgowy orzekł jak w punktach I i II wyroku, uwzględniając powództwo w całości. W odniesieniu do żądania zasądzenia odsetek ustawowych od kwot dochodzonych pozwem, należy zaznaczyć, że w przypadku roszczenia o wydanie przedmiotu zapisu termin świadczenia nie jest określony, a więc zgodnie z art. 455 k.c. świadczenie to powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Powód wzywał pozwanego do wykonania zapisów pismem doręczonym M. M. w dniu 17 grudnia 2009 roku, przy czym w piśmie tym wyraźnie żądał także wypłaty następnych wynagrodzeń autorskich. W pełni zasadne było więc zasądzenie odsetek ustawowych za zwłokę od dat, od których zasądzenia odsetek domagał się powód, tj. od dnia 1 lutego 2010 r. do dnia zapłaty - co do kwoty 71.753,02 złotych - oraz od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty - co do kwoty 74.670,23 złotych..

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu, zawarte w punkcie III wyroku, znajduje oparcie w treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od tego rozstrzygnięcia złożył pozwany, który zaskarżył wyrok w części, tj. w punktach II, III i IV, zatem w części zasadzającej od pozwanego na rzecz powoda kwotę 142.423, 25 zł oraz rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. obrazę art. 233 § 1 k.p.c. wobec dowolności ustalenia Sądu, że na konto pozwanego z tantiem z tytułu wynagrodzenia za wykorzystywanie utworów J. J. wpłynęła łącznie kwota 146. 423, 25 zł , z czego do końca 2009 r. kwota 71.753,02, a do końca 2010 r. kwota 74.670, 23 zł , mimo, że ze znajdującego się w aktach sprawy materiału dowodowego , w szczególności zaświadczeń z k-14 i k-41 tego rodzaju stan faktyczny nie wynikał;
2. obrazę art. 233 § 1 k.p.c. wobec sprzeczności powyższego ustalenia Sądu z treścią dołączonych do apelacji zaświadczeń z (...) z których wynika, że na konto pozwanego w Stowarzyszeniu w latach 2007-2009 nie wpłynęły żadne kwoty z tytułu wynagrodzeń autorskich po zmarłym J. J., w roku 2010 wpłynęła kwota 74.670, 23 zł, a w 2011 r. kwota 29.729, 02 zł, tj. łącznie kwota 104.999, 25 zł;
3. obrazy przepisów prawa materialnego: art. 968 k.c. w zw. z art. 948 k.c. wobec przyjęcia przez Sąd wbrew obowiązującym zasadom wykładni testamentu, że zapis na rzecz F. T. wynikający z punktu 3 testamentu J. J. jest ograniczony jedynie limitem czasowym, tj. obowiązuje do dnia ukończenia przez powoda studiów wyższych, nie jest natomiast ograniczony zakresem potrzeb związanych z kształceniem.

Pozwany wniósł o przeprowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego poprzez przeprowadzenie dowodu z 4 zaświadczeń (...)u z dnia 06 sierpnia 2012 roku na okoliczność wysokości wpływów na konto pozwanego w(...) z w latach 2007-2012 z tytułu spadku po J. J..

Zgłaszając powyższe zarzuty oraz wniosek dowodowy pozwany wniósł o zmianę wyroku w punkcie II poprzez oddalenie powództwa w części zasadzającej kwotę 142.423, 25 zł, oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach nie obciążając pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu powodowi oraz obowiązkiem uzupełnienia opłaty na rzecz Skarbu Państwa.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie była zasadna i podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do wniosku pozwanego o przeprowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego.

Zgodnie z art. 381 k.p.c. sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba, że potrzeba powołania się na nie wynika później.

Dowody z dokumentów zgłoszone przez pozwanego w apelacji są spóźnione, bowiem pozwany mógł o stosowne zaświadczenia wystąpić do Stowarzyszenia jeszcze w toku postępowania przed Sądem I instancji. W aktach znajdowały się zaświadczenia o wysokości wypłat z tytułu wynagrodzenia autorskiego po J. J. (k-14 i 41), ich treść jest jasna. Pozwany nie kwestionował tych zaświadczeń. W oparciu o drugie z zaświadczeń (k-41) powód rozszerzył powództwo, zatem rolą pozwanego, wówczas reprezentowanego przez profesjonalnego pełnomocnika, było zakwestionowanie tych dokumentów przed Sądem Okręgowym, czego pozwany zaniechał.

Nadto pozwany zgłaszając wniosek o przeprowadzenie dowodu z dokumentów, nie wykazał, że nie mógł zgłosić wniosków dowodowych wcześniej lub że potrzeba powołania ich wynika później. Pozwany nie wykazał więc, że złożone dokumenty mają walor nowości. Zważywszy na ich treść, a w szczególności na fakt, że informacje w nich zawarte dotyczą okoliczności sprzed zamknięcia rozprawy przed Sądem I instancji, takiego waloru przypisać im nie sposób.

Z powyższych przyczyn wniosek pozwanego o uzupełnienie postępowania dowodowego nie mógł zostać uwzględniony.

W tym miejscu wskazać należy, że Sąd Apelacyjny podziela pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 kwietnia 2001 roku (IV CKN 980/00, Lex nr 53922), że strona, która dopuszcza się zaniedbania w zakresie przysługującej jej inicjatywy dowodowej przed sądem I instancji, musi liczyć się z tym, że sąd II instancji jej wniosku dowodowego nie uwzględni.

W tym kontekście nieuzasadnione są zarzuty pozwanego dotyczące naruszenia (obrazy) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie niewłaściwej oceny dowodów w postaci dokumentów (...)u i ustalenie, że pozwany otrzymał z tytułu wynagrodzenia autorskiego przysługującemu J. J. łącznie kwotę 146.423, 25 zł.

Dokonana przez Sąd Okręgowy ocena powyższych dowodów jest prawidłowa, w szczególności nie nosi cech dowolności. Sąd Okręgowy wskazał z jakich przyczyn uznał je za wiarygodne, a wynikało to przede wszystkim z faktu, że pozwany nie kwestionował pism ze Stowarzyszenia i nie przedstawił dowodów podważających zawarte w pismach (...)u oświadczenia Stowarzyszenia w zakresie wysokości tantiem za 2009 i 2010 rok.

Wskazać należy, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest wystarczające natomiast przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 listopada 2012 r. I ACa 1033/12, Lex nr 1246686). Przepis 233 § 1 k.p.c. jest naruszony, gdy ocena materiału dowodowego koliduje z zasadami doświadczenia życiowego lub regułami logicznego wnioskowania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 01 lutego 2013 r. V ACa 721/12, Lex nr 1280278).

Treść obu pism ze Stowarzyszenia daje podstawę do wywiedzenia wniosku, że pozwany otrzymał 1/3 część kwoty 215.259,07 zł, która znajdowała się na koncie J. J. na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz nadto kwotę 74.670, 23 zł z tytułu wpływów na to konto w 2010 roku. Taki właśnie wniosek wyprowadził Sąd I instancji i był on uprawniony w świetle całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego oraz stanowisk obu stron procesowych.

Pozwany nie podważył skutecznie oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy.

Podobnie niezasadne są zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art. 968 k.c. w zw. z art. 948 k.c.

Testator chcąc dokonać określonego przysporzenia na rzecz konkretnej osoby może zrealizować swój zamiar poprzez ustanowienie zapisobiercy, zaś kodeks cywilny nie wprowadza ograniczeń co do przedmiotu zapisu. Istnieje duża swoboda spadkodawcy, nie tylko w określeniu przedmiotu zapisu, ale także w regulowaniu stosunków między stronami kreowanego zobowiązania, łącznie ze sposobem, miejscem, terminem wykonania, a podstawowe znaczenie przy ustanowieniu zapisu ma wola spadkodawcy. Uregulowania stosunku zobowiązaniowego mające swe źródło w zapisie wiąże strony zapisu i nie mogą one tego stosunku modyfikować zgodnie ze swoją wolą.

W okolicznościach sprawy, co prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy, wolą testatora było przekazywanie środków pieniężnych wpływających do Stowarzyszenia (...) z tytułu wynagrodzenia autorskiego za wykorzystanie utworów na pokrycie kosztów kształcenia powoda, do czasu ukończenia przez powoda studiów.

Żadnej innej woli testatora nie można wywieść z zapisów testamentu J. J., w szczególności brak jest podstaw, jak to wywodzi skarżący, do przyjęcia, że wysokość kwot, które mają być przekazywane na rzecz powoda z wynagrodzenia autorskiego testatora, ma odpowiadać zakresowi potrzeb związanych z edukacją. Gdyby taka była intencja spadkodawcy, znalazłaby ona wyraz w treści testamentu, w części ustanawiającej zapis poprzez wprowadzenie określonego limitu, górnej granicy środków, które mają być wypłacone z tantiem na rzecz zapisobiercy.

Wskazać należy, że stosując reguły tłumaczenia testamentu można interpretować jedynie to, co znalazło wyraz w testamencie, a tego co testament w ogóle nie zawiera, nie można w drodze wykładni wtłaczać w jego treść. Nie ulega

wątpliwości, że przedmiotem interpretacji może być tylko to, co znalazło się w jego treści, choćby w sposób nieporadny i niejasny, ale w ten sposób nie można uzupełnić treści testamentu o treści, których nie zawierał (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 06 maja 2005 r., II CK 676/04, Lex nr 603159).

W żadnym razie wykładnia testamentu nie może prowadzić do zmiany treści testamentu czy uzupełnienia jego treści o postanowienia, które w jego treści nie znalazły się. Do tego w istocie zmierza przedstawiona w apelacji przez pozwanego interpretacja testamentu.

Z tych przyczyn również zarzut naruszenia prawa materialnego był nieuzasadniony.

Prawidłowe jest także rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w przedmiocie kosztów procesu, bowiem strona przegrywająca spór jest zobowiązana do zwrotu przeciwnikowi na jego żądanie kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W okolicznościach sprawy nie ulega wątpliwości, że to pozwany jest stroną, która przegrała sprawę w całości.

Wysokość kosztów, którymi został obciążony pozwany wynika z powołanych przez Sąd Okręgowy przepisów.

Z tych przyczyn apelacja pozwanego podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Pozwany przegrał sprawę w postępowaniu apelacyjnym, gdyż jego apelacja okazała się w całości nieuzasadniona, stąd ma obowiązek zwrócenia powodowi również kosztów zastępstwa procesowego za to postępowanie.